

Sygn. akt XXIII Ga 1115/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2024r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Skalska
-----------------	--------------------

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2024 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w Ł.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie

z dnia 17 lutego 2023 r., sygn. akt IX GC 3287/21

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz (...) spółki akcyjnej w Ł. 2685,60 zł (dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od kwoty 2685,60,00 zł od dnia uprawomocnienia się punktu II (drugiego) niniejszego wyroku do dnia zapłaty;

III. przyznaje adw. B. F. kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu wydatków i pełnienia funkcji kuratora dla pozwanego ustanowionego w trybie art. 69 § 1 kpc, w tym należny podatek od towarów i usług, którą wypłacić z zaliczki uiszczonej przez powoda;

IV. nakazuje ściągnąć od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Warszawie 2052 zł (dwa tysiące pięćdziesiąt dwa złote) tytułem nieuiszczonej przez kuratora opłaty od apelacji.

Monika Skalska

Sygn. akt XXIII Ga 1115/23

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 września 2020 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. (dalej też (...) S.A.) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (dalej też (...) sp. o.o.), kwoty 45 536,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2020 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał,

że stał się remitentem weksla własnego pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., opatrzonego datą wystawienia dnia 26 lipca 2017 roku, z miejscem płatności w W. i terminem do dnia 28 lipca 2020 roku, z klauzulą bez protestu. Wystawiony weksel został opatrzony kwotą 45 536,91 złotych, której zapłaty powód dochodził w niniejszym postępowaniu.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2020 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt XVI GNc 7792/20, referendarz sądowy w tutejszym sądzie, ustanowił dla pozwanego, w którego organie zachodziły braki uniemożliwiające jej reprezentację, kuratora na podstawie art. 69 §1 k.p.c.

Dnia 24 czerwca 2021 roku, referendarz sądowy w tutejszym sądzie, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z weksla, w sprawie o sygn. akt IX GNc 767/21, którym uwzględnił roszczenie powoda.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty, kurator pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska kurator pozwanego zakwestionował wniesione powództwo, z uwagi na nieważność weksla.

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie w pkt 1 zasądził od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 41 031,27 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 29 lipca 2020 roku do dnia zapłaty; w pkt 2 oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt 3 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7 665,20 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty; w pkt 4 przyznał adw. B. F. kwotę 1 771,20 złotych obejmującej podatek VAT tytułem zwrotu wydatków i pełnienia funkcji kuratora dla pozwanego ustanowionego w trybie art. 69 § 1 k.p.c., którą poleca wypłacić z zaliczki uiszczonej przez powoda; w pkt 5 nakazał zwrócić powodowi (...) spółce akcyjnej z siedzibą w Ł. ze Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie kwotę 2 656,80 złotych tytułem niewykorzystanej zaliczki.

Dnia 26 lipca 2017 roku została zawarta między (...) Spółką Akcyjną w Ł. (jako finansującym) a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. (jako korzystającym), umowa leasingu operacyjnego nr (...) (UL). Przedmiotem zawartej umowy była pilarka, wykonana według specjalnego zamówienia, (...) o nr seryjnym (...). Wartość przedmiotu leasingu na dzień zawarcia umowy została określona na kwotę 177 033,90 złotych netto. Z tytułu wstępnej opłaty leasingowej korzystający miał uiścić opłatę 17 703,39 złotych. Z tytułu okresowych opłat leasingowych korzystający obowiązany był do uiszczania na rzecz finansującego kwotę 3269,37 złotych, przez okres 60 miesięcy. Kwota równa wartości końcowej została określona na 1770,34 złotych netto. Na zabezpieczenie zawartej umowy korzystający wystawił na rzecz finansującego weksel własny in blanco. W zawartej umowie strony określiły, że finansujący był uprawniony do wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym, w wypadku pozostawania przez korzystającego w zwłoce w zapłacie wstępnej opłaty leasingowej lub jednej okresowej opłaty leasingowej, lub innych należności na łączną kwotę równą jednej okresowej opłacie leasingowej, pomimo wyznaczenia korzystającemu przez finansującego na piśmie dodatkowego terminu do zapłaty powyższych należności. W przypadku wypowiedzenia umowy leasingu z powodu wystąpienia okoliczności wskazanych powyżej, opłaty administracyjne nie podlegały zwrotowi na rzecz korzystającego, a jeżeli nie zostały uiszczone w należytym wysokości, podlegały opłacie. W powyższym przypadku korzystający obowiązany był do zwrotu przedmiotu leasingu, w sposób określony w umowie, zaś w przypadku uchybienia przez korzystającego obowiązku zwrotu, w sposób i w terminie wskazanym w umowie, obowiązany był on do zapłaty na rzecz finansującego kary umownej w wysokości 1/15 ostatniej zafakturowanej okresowej opłaty leasingowej w kwocie brutto, za każdy dzień zwłoki w opóźnieniu zwrotu przedmiotu leasingu.

W dniu zawarcia umowy leasingu, korzystający wystawił na rzecz finansującego deklarację wekslową, wraz z wekslem in blanco. Na mocy wystawionej deklaracji wekslowej, finansujący upoważniony był do uzupełnienia wystawionego weksla, w tym do opatrzenia go datą i miejscem płatności oraz klauzulą „bez protestu”, zgodnie z własnym uznaniem, zawiadamiając korzystającego o tym listem poleconym lub posłańcem lub pocztą kurierską, wysłanym nie później niż na 7 dni przed datą płatności. Korzystający oświadczył, iż udzielone poręczenie obejmuje wszystkie wymagalne

zobowiązania pieniężne korzystającego istniejące w dniu udzielenia poręczenia oraz te, które miały powstać w przyszłości z tytułu umowy leasingu lub umowy serwisowej. Wystawiona deklaracja wekslowa została podpisana przez J. B., pełnomocnika korzystającego.

Dnia 18 grudnia 2018 roku (...) S.A. wezwał (...) sp. o.o. do zapłaty kwoty 4 196,95 złotych do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Dnia 31 grudnia 2018 roku (...) S.A. wystawił na rachunek (...) sp. z o.o. notę odsetkową nr IM (...), w której wezwał korzystającego do uregulowania tytułem odsetek za zwłokę. Łączna kwota odsetek do zapłaty wyniosła 71,10 złotych.

Wezwaniem do zapłaty z dnia 18 lutego 2019 roku, (...) S.A. wyznaczyła (...) sp. z o.o. nieprzekraczalny termin do dnia 28 lutego 2019 roku do uregulowania kwoty 8309,50 złotych, pod rygorem wypowiedzenia umowy leasingu nr (...) (UL), ze skutkiem natychmiastowym. Powyższe pismo zostało odebrane przez korzystającego dnia 25 lutego 2019 roku.

Pismem z dnia 12 marca 2019 roku, (...) S.A. oświadczyła o wypowiedzeniu umowy leasingu nr (...) zawartej z (...) sp. z o.o., ze skutkiem natychmiastowym, jako przyczynę wypowiedzenia wskazując zwłokę w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy w wyznaczonym terminie dodatkowym. Ponadto finansujący wezwał korzystającego do zwrotu przedmiotu leasingu w terminie do dnia 19 marca 2019 roku do jednego z magazynów wskazanych przez finansującego z zastrzeżeniem, iż opóźnienie w zwrocie przedmiotu leasingu przez korzystającego spowoduje naliczenie na jego rzecz kary umownej za każdy dzień zwłoki oraz może zostać wszczęte przeciwko niemu postępowanie windykacyjne. Powyższe wypowiedzenie zostało nadane na adres wskazany przez korzystającego w umowie leasingu, jednak z uwagi na jego nieodebranie w terminie pismo zostało zwrócone do nadawcy z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

Przedmiot leasingu został zwrócony przez korzystającego w dniu 4 kwietnia 2019 roku, w magazynie wskazanym przez finansującego w S..

Dnia 18 czerwca 2019 roku, (...) S.A. sprzedała na rzecz (...) sp. z o.o. piłarkę (...) o nr seryjnym (...) za kwotę 120 000,00 złotych netto/147 600,00 złotych brutto. Ostatecznie piłarka została sprzedana za kwotę 120 200,00 złotych netto/ 147 846,00 złotych brutto.

Pismem z dnia 3 lipca 2020 roku (...) S.A. wezwała (...) sp. z o.o. do zapłaty kwoty 45 536,91 złotych, w związku z wypowiedzeniem umowy leasingu nr (...) z dnia 12 marca 2019 roku, pod rygorem wypełnienia wystawionego przez korzystającego weksla in blanco. W przypadku wypełnienia weksla, miał on zostać opatrzony terminem płatności na dzień 28 lipca 2020 roku i w tym dniu przedstawiony do zapłaty w miejscu jego płatności, tj. w W.. Wskazana przez finansująca kwota miała wynikać z kwoty zdyskontowanej w złotych w wysokości 32 350,47 złotych, kwoty netto uzyskanej z zagospodarowania przedmiotu leasingu w wysokości 11 228,40 złotych, kosztów przechowywania i przygotowania do sprzedaży przedmiotu leasingu w łącznej wysokości 500,00 złotych, kosztów wyceny przedmiotu leasingu w wysokości 749,00 złotych. Powyższe rozliczenie dawało kwotę 152 350,47 złotych, która została pomniejszona o kwotę o kwotę uzyskaną z zagospodarowania przedmiotu leasingu w wysokości 120 000,00 złotych, co dawało kwotę 32 350,47 złotych. Ponadto powyższa kwota została powiększona o wartość naliczonej kary umownej z tytułu opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu o kwotę 4305,64 złotych.

Wobec nieuregulowania należności wypełniono weksel na kwotę 45 536,91 zł z terminem zapłaty 28 lipca 2020 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, że powód swoje roszczenie wywodził z weksla in blanco wystawionego przez pozwanego na zabezpieczenie łączącej strony umowy leasingu operacyjnego nr (...) z dnia 26 lipca 2017 roku.

Weksel przedstawiony przez powoda, w oparciu o który dochodzona jest należność wekslowa, spełnia w zakresie swojej treści wymagania, o których mowa w art. 101 pkt 1–7 Prawa wekslowego, przyrzeczenie bezwarunkowej

zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, wskazanie terminu płatności, miejsce płatności, podpis wystawcy weksla (osoby umocowanej do działania w imieniu spółki wraz z pieczęcią firmową).

Sąd Rejonowy wskazał, że weksel z dnia 26 lipca 2017 roku został wystawiony przez pozwaną spółkę, albowiem pod treścią weksla, w miejscu w którym weksel został powinien zostać podpisany, zostały złożone dwa odbicia pieczęci. Pierwsza z pieczęci stanowiła pieczęć firmową pozwanej spółki, zawierającą jej pełną firmę i jej siedzibę oraz dane identyfikacji podatkowej pozwanego. Druga zaś pieczęć zawierała dane osoby działającej w imieniu pozwanego, z uwagi na formę organizacyjną (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością). W tym miejscu należy wskazać, iż dane osoby działającej w imieniu pozwanej spółki nie budzą wątpliwości. Jak należy bowiem pożytywać z dokonanej czynności prawnej w postaci wystawienia weksla in blanco, w imieniu pozwanego został on wystawiony przez Prezesa Zarządu, R. N.. Pomimo tego, iż na pieczęci imiennej osoby działającej w imieniu pozwanego, złożony został jedynie podpis w formie nieczytelnej, to należy uznać, iż weksel został wystawiony przez pozwanego w sposób ważny i skuteczny. Oświadczenie złożone w toku zawierania umowy wekslowej wobec uprawnionego z weksla wierzyciela, że podpis wystawcy na wekslu jest autentycznym podpisem oświadczającego, nadaje temu podpisowi, mimo późniejszego zaprzeczenia w sporze, skutki prawne podpisu autentycznego w stosunku do osoby uprawnionej wekslowo, wobec której oświadczenie to złożono (por. orz. SN z 10 kwietnia 1934 r., Sygn. akt C II 47/33). Skoro z treści zawartej umowy jak i samego weksla wynika, iż organ osoby prawnej działając w imieniu pozwanego celowo złożył pieczęć firmową w celu identyfikacji osoby która wystawiła weksel, aby w razie niemożności odczytania weksla (tym bardziej w sytuacji kiedy został umieszczony podpis nieczytelny), nie budził w sprawie wątpliwości. Skoro więc strona pozwana nie przeprowadziła postępowania dowodowego, w którym wykazałaby, iż podpis osoby która weksel wystawiła, do niej nie należał, weksel in blanco przedłożony w niniejszej sprawie uznać należało jako ważny.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwanemu przysługuje prawo podniesienia zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego i ponosi ciężar dowodu, że roszczenie strony powodowej z tego stosunku nie istnieje. Dodał, iż to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że roszczenie wywodzone przez powoda nie istnieje, a wskazana na wekslu suma nie jest należna powodowi.

Sąd I instancji odnośnie zarzutu nieprawidłowego podpisania weksla wskazał, że skoro z treści zawartej umowy jak i samego weksla wynika, iż organ osoby prawnej działając w imieniu pozwanego celowo złożył pieczęć firmową w celu identyfikacji osoby która wystawiła weksel, aby w razie niemożności odczytania weksla (tym bardziej w sytuacji kiedy został umieszczony podpis nieczytelny), nie budził w sprawie wątpliwości. Skoro więc strona pozwana nie przeprowadziła postępowania dowodowego, w którym wykazałaby, iż podpis osoby która weksel wystawiła, do niej nie należał, weksel in blanco przedłożony w niniejszej sprawie uznać należało jako ważny.

Sąd dodał, że poza samą ważnością wystawionego weksla, sporna była między stronami również zasadność kwoty na którą weksel został uzupełniony. W pierwszej kolejności Sąd wskazał, iż strona powodowa dołączyła do akt niniejszej sprawy wypowiedzenie umowy leasingu, a także kierowane do pozwanego wezwanie do zapłaty. Poza tym, strona powodowa dołączyła do pozwu wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanego wraz z potwierdzeniem nadania. W tym stanie rzeczy, zarzuty pozwanego dotyczące braku zasadności powództwa okazały się chybione. Brak było także wątpliwości, że doszło do wypowiedzenia umowy leasingu i doręczenia przedmiotowego pisma pozwanemu. Wartość nierozliczonych należności z tytułu zawartej umowy leasingu wynosiła nie jak wskazał powód 45 536,91 złotych, a 41 031,27 złotych, z uwagi na brak podstaw do naliczenia na rachunek pozwanego kary umownej z tytułu opóźnienia w zwrocie przedmiotu leasingu i wobec wartości sprzedaży przedmiotu leasingu. Wobec przesądzenia powyższego, powód uprawniony był do dochodzenia zapłaty w niniejszym postępowaniu kwoty 41 031,27 złotych, tym samym powyższa kwota podlegała zasądzeniu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie żądania zasądzenia odsetek ustawowych Sąd oparł na treści art. 481 § 1 i 2 k.c. Orzekając o kosztach postępowania sąd zastosował ogólną zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., w związku z art. 100 zd. 2 k.p.c obciążył pozwanego tymi kosztami w całości.

Sąd Rejonowy przyznał kuratorowi B. F. wynagrodzenie w kwocie 1 440,00 zł, powiększoną o wartość podatku VAT. Tym samym wynagrodzenie należne kuratorowi, przyznane zostało w kwocie 1 771,20 złotych.

Na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał zwrócić powodowi nadpłaconą zaliczkę na poczet wynagrodzenia kuratora w kwocie 2656,80 złotych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła strona pozwana, zastępowana przez kuratora, zaskarżając wyrok w części w zakresie pkt 1 i 3 zarzucając naruszenie:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest art. 233 § 2 k.p.c. i art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez nieprawidłowe zastosowanie i przerzucenie ciężaru wykazania braku zasadności powództwa na kuratora, w sytuacji gdy w to na powodzie spoczywał ciężar wykazania wszystkich przesłanek zasadności powództwa, w tym kluczowej okoliczności jaką było wykazanie zakresu prac oraz rynkowości dochodzonych stawek prima facie rażąco nierynkowych takich jak opłata 63.714,00 złotych za „przygotowanie do sprzedaży majątku poleasingowego” czy opłata 27.306,00 złotych za „zarządzanie placem”, przy czym co ważne opłaty te dotyczą czynności technicznych, niewymagających zaangażowania wielu osób i skomplikowanego sprzętu, co nie jest wiadomością specjalną i nie wymaga wbrew oczekiwaniom Sądu dodatkowych czynności dowodowych i świadczy o naruszeniu przez Sąd zasad logiki i doświadczenia życiowego, ponieważ doprowadziło do zaakceptowania niewykazanych i rażąco zawyżonych stawek obciążających pozwanego;

II. naruszenie przepisu prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest art. 233 § 2 k.p.c. poprzez nienadanie właściwego sensu temu, że pobieranie przez bank kwoty 61,50 złotych za wezwanie do zapłaty jest tożsame z opłatą „za każdy przypadek wyznaczenia przez finansującego dodatkowego terminu ” w rozumieniu art. 7 § 3 pkt 3 umowy leasingu, w sytuacji gdy z zasad semantyki wynika, że wezwanie do zapłaty nie ma nic wspólnego z pismem mającym na celu wyznaczenie dodatkowego terminu, co w konsekwencji doprowadziło Sąd do uznania zasadności powództwa w zakresie nieudowodnionym co do wielokrotności kwot 61,50 złotych tytułem opłat za wezwanie do zapłaty;

III. naruszenie przepisu prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest art. 235⁽²⁾ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z opinii biegłego sądowego ds. wyceny ruchomości na okoliczność tego jaka była realna wartość rynkowa pilarki (...), numer seryjny (...), rok produkcji 2017 na dzień 19.03.2019r. (data żądania zwrotu przedmiotu leasingu), 04.04.2019r. (data zwrotu przedmiotu leasingu) i na dzień 18.06.2019¹*. (data sprzedaży przedmiotu leasingu), w sytuacji gdy okoliczność ta miała kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy bowiem miała ustalić, czy maszyna leasingowana została sprzedana na cenę rynkową, a zatem pominięcie tego dowodu pozbawiło stronę pozwaną możliwości obrony swoich praw, co prowadzi do wniosku, że postępowanie jest nieważne (art. 379 pkt 5 k.p.c.);

IV. naruszenie przepisu prawa procesowego mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c. poprzez obciążenie pozwanego kosztami w całości pomimo, że proporcja zasądzonej kwoty (41.031,27 złotych) oraz oddalonego powództwa (4.505,64 złotych) wynosi 90,10% do 9,90%, a zatem koszty powinny zostać rozdzielone proporcjonalnie na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c, ponieważ trudno uznać, że 9,9% wygranego powództwa stanowi nieznaczną część.

W konsekwencji powyższego apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie i przekazanie do ponownego rozpoznania istoty sprawy. Wniósł również o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów od pozwanego na rzecz powoda wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji w niniejszej sprawie, jako iż są one prawidłowe, kompleksowe i znajdują pełne odzwierciedlenie w materiale dowodowym zebranych w sprawie. Sąd Odwoławczy zgodził się również z oceną materiału dowodowego przedstawionego w sprawie, a także jego oceną prawną zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzącą do uwzględnienia powództwa niemalże w całości.

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej w pierwszej kolejności należy dokonać przedstawienia podstawowych rozważań związanych z przedmiotem sporu. Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe, weksel własny zawiera: nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności, oznaczenie miejsca płatności, oznaczenie osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu i podpis wystawcy wekslu.

Weksel własny, podobnie jak weksel trasowany (art. 103 w zw. z art. 10 prawa wekslowego), może zostać wystawiony jako tak zwany weksel in blanco, który w literaturze definiowany jest między innymi jako niecałkowicie wypełniony dokument wekslowy, podpisany przez wystawcę z zamiarem zobowiązania się wekslowo, mogący po wypełnieniu stać się wekslem zupełnym.

Weksle własne in blanco są w praktyce często stosowanym sposobem zabezpieczenia roszczeń. Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. W sytuacji, gdy mamy do czynienia z wekslem prostym (sola), możliwość podniesienia przez pozwanego w stosunku do roszczenia opartego o wypełniony weksel gwarancyjny in blanco zarzutów ze stosunku podstawowego w stosunku do drugiej strony stosunku podstawowego nie budzi wątpliwości i jest ugruntowana w orzecznictwie oraz doktrynie. Przykładowo w wyroku z dnia 9 grudnia 2004 r. (II CK 170/04) Sąd Najwyższy stwierdził, iż w następstwie wypełnienia weksla in blanco zgodnie z porozumieniem co do jego uzupełnienia powstaje zobowiązanie wekslowe osoby podpisanej na wekslu in blanco (wręczającej ten weksel) o treści określonej w tekście powstałym na skutek wypełnienia. Odbiorca weksla in blanco uzyskuje zatem z mocy porozumienia co do jego uzupełnienia uprawnienie do spowodowania powstania - przez swe, podejmowane we własnym imieniu działanie - zobowiązania wekslowego osoby, która złożyła podpis na wekslu in blanco. Działanie to ma charakter jednostronnej czynności prawnej. Wynikająca z porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy ścisła więź pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, przejawia się w tym, że wierzyciel nie może z mocy weksla uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, a spełnienie jednego z tych zobowiązań powoduje wygaśnięcie także drugiego. Dłużnik wekslowy ma możliwość podnoszenia zarzutu wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem. Nie oznacza to, że w razie wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem osoba, która wręczyła weksel in blanco, nie jest w ogóle zobowiązana wekslowo. Przyjąć należy, że w takiej sytuacji odpowiedzialność wekslowa dłużnika istnieje w takich granicach, w jakich odpowiadałaby w razie prawidłowego wypełnienia weksla. Mamy tu bowiem do czynienia z zarzutem w ścisłym tego słowa znaczeniu.

Podobnie w wyroku z dnia 3 sierpnia 2006 r. (IV CSK 101/06) Sąd Najwyższy stwierdził, że w postępowaniu nakazowym po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty dopuszczalne jest powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel. W nowszym orzecznictwie kontynuacją tej linii orzeczniczej jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r. (V CSK 519/15), zgodnie z którym art. 10 prawa wekslowego nie podważa abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, a jedynie osłabia odpowiedzialność dłużnika wekslowego przez umożliwienie mu odwołania się do stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla i remitenta. Pozwany będący wystawcą weksla in blanco może

bez żadnych ograniczeń podnosić zarzuty uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wobec takiego powoda, który jest bezpośrednim odbiorcą weksla in blanco (jak w niniejszej sprawie).

Reasumując należy wskazać, że aby skutecznie dochodzić roszczenia z weksla będącego pierwotnie wekslem in blanco stanowiącym zabezpieczenie innych roszczeń między stronami, musi on zostać wypełniony zgodnie z istniejącą deklaracją wekslową. Warunkiem koniecznym skutecznego dochodzenia praw z wypełnionego weksla in blanco przez stronę stosunku podstawowego jest więc nie tylko przedłożenie wypełnionego weksla, ale również deklaracji wekslowej (umowy wekslowej). Podstawę faktyczną takiego roszczenia stanowi bowiem nie tylko sam weksel, ale również jego wypełnienie zgodnie z zawartą między stronami deklaracją wekslową.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Ponadto, zgodnie z art. 232 zd. 1 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Co do zasady oznacza to, że powód winien wskazać podstawę faktyczną powództwa obejmującą wszystkie okoliczności istotne dla rozpoznania jego żądania i przedłożyć dowody na okoliczność przytoczonych faktów w zakresie przysługiwania mu roszczenia dochodzonego pozwem, a pozwany winien wskazać podstawę faktyczną i przedłożyć dowody na okoliczność istnienia faktów niweczących roszczenia strony powodowej (tak Sądu Najwyższy między innymi w wyrokach z 14 lutego 2002 r., V CKN 745/00 i 20 grudnia 2006 r., IV CSK 299/06).

Przenosząc zaprezentowane rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że powód oparł roszczenie w sprawie na wekslu i deklaracji wekslowej, czym zadośćuczynił swym obowiązkom dowodowym. Natomiast strona pozwana nie postawiła odpowiednich zarzutów w stosunku do weksla, jedynie zarzuciła błędny rozkład ciężaru dowodu oraz zakwestionowała wysokość roszczenia, powołując się jedynie na postanowienia umowne.

Sąd Okręgowy wyjaśnia, że postępowanie sądowe, w którym Sąd orzeka w oparciu o weksel, niezależnie od trybu postępowania (tryb nakazowy, zwykły), charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, bezpośrednio wynikającymi ze swoistych właściwości zobowiązania wekslowego. Specyfika postępowania nakazowego, w którym Sąd orzeka w oparciu o weksel jest taka, że w pierwszej fazie po wniesieniu pozwu Sąd bada załączony weksel pod względem formalnym i jeżeli badanie to wypadnie pozytywnie tj. nie ujawni się żadna wada prawna weksla, Sąd wydaje nakaz zapłaty. W fazie tej dominuje abstrakcyjność i surowość zobowiązania wekslowego. Przedstawiony do realizacji weksel powinien więc zawierać wszystkie cechy ważności. Weksel nie może nasuwać wątpliwości co do swej prawdziwości i treści. Przedmiotem procesu wekslowego mogą być tylko roszczenia wynikające bezpośrednio z weksla. Druga faza tego postępowania dotyczy sytuacji, gdy pozwany wniesie zarzuty od nakazu zapłaty. Występuje tu mianowicie rygoryzm prawa wekslowego zarówno pod względem formalnym jak i materialnym, wobec czego pozwany dłużnik zobowiązany z weksla, w porównaniu do innych roszczeń majątkowych, ma stosunkowo niewielkie możliwości obrony przed skierowanym przeciwko niemu żądaniem. Rygoryzm materialny przejawia się przede wszystkim w ograniczeniu zarzutów przysługujących dłużnikowi wekslowemu. Dłużnik może podnieść tylko te zarzuty, które przysługują mu na podstawie przepisów prawa wekslowego (art. 17 prawa wekslowego), inne zarzuty są niedopuszczalne. Wyrazem tego jest brzmienie art. 493 k.p.c., który wprowadza w tym zakresie prekluzję dowodową. Co do zasady zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym, co oznacza, że nieprawidłowość, nieważność bądź brak przyczyny prawnej tzw. causa nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Nie ma również wpływu okoliczność, że nie został osiągnięty cel, dla którego wystawiono weksel. Taka regulacja uzasadnia tezę, że zobowiązanie wekslowe jest oderwane od swej podstawy prawnej, stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksla. Niezwykle istotnym jest jednak to, że abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega złagodzeniu w przypadku, gdy zapłaty z weksla in blanco dochodzi pierwszy wierzyciel. Wówczas dłużnik może przedstawić również zarzuty subiektywne wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. Jeżeli więc dłużnik zgłasza takie zarzuty, to Sąd zobligowany jest do ich zbadania. Wtedy proces wekslowy obrazowo mówiąc rozszerza niejako swoje ramy, gdyż analiza unormowań prawa wekslowego musi być poprzedzona sprawdzeniem okoliczności łączących się ze stosunkiem podstawowym. Dopuszczalność powoływania się w postępowaniu nakazowym na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku z którym został wystawiony weksel nie może budzić wątpliwości, wobec jednoznacznego i utrwalonego stanowiska doktryny i judykatury (por. uchwała

7 sędziów SN z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66 opubl. OSNCP nr 5/1968 poz. 79; uchwała połączonych I. SN: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, opubl. OSNCP nr 5/1973 poz. 72; wyrok SN z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, opubl. OSNCP nr 9/1997 poz. 124 oraz wyrok SN z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00, opubl. OSNC nr 6/2001 poz. 89).

Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie weksel przedstawiony przez powoda, w oparciu o który dochodzona jest należność wekslowa, spełnia w zakresie swojej treści wymagania o których mowa w art. 101 pkt 1-7 prawa wekslowego: przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, wskazanie terminu płatności, miejsce płatności, podpis wystawcy weksla (osoby umocowanej do działania w imieniu spółki wraz z pieczęcią firmową).

Przepis art. 10 prawa wekslowego obciąża zatem dłużnika wekslowego powołaniem się na okoliczności zobowiązania podstawowego oraz obciąża ciężarem udowodnienia okoliczności wymienionych w art. 10 prawa wekslowego w celu zwolnienia się z zobowiązania wekslowego. To nie powód zatem miał obowiązek przedstawić dowody umożliwiające Sądowi Rejonowemu zweryfikowanie wysokości żądanych kwot, ale to pozwany winny był przedstawić wszelkie dowody na okoliczność wykonania swojego zobowiązania i niezasadności wyliczenia dochodzonej przez wierzyciela sumy wekslowej – co nie miało miejsca. Samo zatem zakwestionowanie (bez przedstawienia dowodów/bez wykazania) wysokości sumy wekslowej nie mogło wzruszyć prawidłowego rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Dodać tu też należy, iż takie gołosłowne zakwestionowanie żądania pozwu nie mogło nawet stanowić o uznaniu, że spór wekslowy przeszedł na płaszczyznę zobowiązania podstawowego.

Końcowo, nie odnosząc się szczegółowo do poniższego zarzutu, bowiem nie dotyczy on stricte stosunku wekslowego Sąd Okręgowy wyjaśnia, że nie dopatrył się żadnego uchybienia co do art. 233 § 1 k.p.c., przewidującego zasadę swobodnej oceny dowodów. Na tej płaszczyźnie apelujący postawił orzeczeniu wyraźne zarzuty, których wymowa sprowadza się do braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wybiórczego potraktowania poszczególnych dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego ze zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, dlatego też wyrażona ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Żadne takie uchybienia, wadliwości ani mankamenty nie zaistniały po stronie Sądu Rejonowego, wobec czego nie sposób się zgodzić z argumentami skarżącego, zwłaszcza że mają one wyłącznie wydźwięk polemiczny, będący konsekwencją zupełnie odmiennego postrzegania sprawy. W tym bowiem zakresie skarżący poprzestał na zaakcentowaniu wadliwości poczynionych przez Sąd ustaleń, co jest działaniem niewystarczającym. Również przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennym ocenie niż ocena Sądu, nie może samo w sobie stanowić skutecznego wywiedzenia zarzutu naruszenia omawianego przepisu (por. m.in. wyrok SA w Krakowie z dnia 19 lutego 2014 r., II Ca 2194/13, opubl. baza prawna LEX nr 1541193; wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014 r., I ACa 1217/13, opubl. baza prawna LEX nr 1428201; wyrok SA w Łodzi z dnia 19 grudnia 2013 r., I ACa 868/13, opubl. baza prawna LEX nr 1416146). W tym zaś kierunku ewidentnie zmierzał tok rozumowania skarżącego, gdyż tak naprawdę na tej płaszczyźnie ograniczył się on do zaprezentowania własnych i korzystnych dla siebie ustaleń stanu faktycznego. Tymczasem zarzut nie wyprowadzenia wniosków konkurencyjnych, podanych przez skarżącego, nie mieści się w zakresie przywołanej normy, tym bardziej, że zostały one dokonane na podstawie nazbyt subiektywnej i przychyłnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99, opubl. baza prawna LEX nr 53136). Ogólnie rzecz biorąc Sąd podołał swojemu zadaniu, przy czym ustalonego przez przebiegu wydarzeń nie sposób zdeprecjonować tylko z tego względu, że w większej mierze opiera się on na twierdzeniach strony powodowej. Z kolei pozwany optował za zupełnie odmienną wersją, usilnie akcentując brak odpowiedzialności wekslowej, jednakże podszedł on do sprawy zupełnie bezkrytycznie, co wprost przełożyło się na jej niewłaściwe postrzeganie wyłącznie poprzez przyzmat własnych partykularnych interesów. Obrazu rzeczy nie zmienia też to, iż Sąd w ramach przysługujących mu uprawnień i kompetencji inaczej ocenił ten materiał, przedstawiając wnioski i konkluzje nieprzystające do oczekiwań pozwanego. Zamykając ten wątek stwierdzić zatem

należy, że samo subiektywne przekonanie skarżącego co do swoich racji, nie znajdujące oparcia w zebranych materiale dowodowym, nie może prowadzić do podważenia trafności stanowiska Sądu I instancji.

Odnosząc się zatem do zarzutów strony pozwanej wskazać należy, iż są one zarzutami de facto wyłącznie o formalnym charakterze i sprowadzają się jedynie do bezzasadnego zakwestionowania prawidłowego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt II na podstawie art. 98 § 1 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. obciążając obowiązkiem ich zwrotu pozwaną spółkę, której apelacja została w całości oddalona, na rzecz wygrywającego powoda.

Koszty te sprowadzają się do wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 1 800 zł ustalonego od wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie § 2 pkt 5) w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), z uwzględnieniem okoliczności, iż pełnomocnik powoda prowadził sprawę przed sądem pierwszej instancji oraz wynagrodzenie kuratora pozwanej w wysokości 885,60 zł, co sumarycznie daje kwotę 2 685,60 zł.

O wynagrodzeniu kuratora ustanowionego dla strony pozwanej Sąd Okręgowy orzekł w punkcie III sentencji wyroku. Wysokość tego wynagrodzenia została ustalona na podstawie § 2 ust. 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w zw. z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej, zgodnie z którym wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, zwanego dalej „kuratorem”, ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40 % stawek minimalnych za czynności adwokackie określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 2368 i 2400), a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny – w kwocie nieprzekraczającej 40 % stawek minimalnych za czynności radców prawnych określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1870 i 2400 oraz z 2018 r. poz. 138), w obu przypadkach nie mniej niż 60 zł. Należne wynagrodzenie wynosiło zatem 720 zł netto ($[3.600 \text{ zł} * 40 \%] * 50 \% = 720 \text{ zł}$). Kwotę tę stosownie do art. 603⁴ § 3 k.p.c. należało podwyższyć o kwotę podatku od towarów i usług w obowiązującej stawce, tj. o 23 % VAT czyli w sumie 885,60 (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2021 r., III CZP 68/20).

W pkt IV Sąd Okręgowy nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Warszawie kwotę 2.052 zł tytułem nieuiszczonej przez kuratora opłaty od apelacji ustalonej na podstawie art. 13 ust. 2 u.k.s.c., bowiem kurator nie miał obowiązku jej uiszczenia na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 5 u.k.s.c.

sędzia Monika Skalska